

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl v. a

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFF'A DIECESANA in ARAD.

O conferintia invetiatorésca.

A fost mai dilele trecute o conferintia invetiatorésca in Oradea mare, si dnii invetiatori din acele pàrti au venit pregatiti, ca se supuna tribunalului publicitatii gandirile si modulu loru de actiune in agrulu celu santu alu instructiunei.

Am inceput, si continuàm a publicà cele ce s'au petrecut in acésta conferintia, pentru cà ele sunt o noua dovéda, cà corpulu invetiatorescu alu nostru scie, si-si da tóta silinti'a se fia la inaltimea grelei sale chiamari.

Starea instructiunei si in genere starea bisericeii si poporului nostru din pàrtile biharene ne-au inspirat totdeun'a mari ingrijiri. Avem in aceste pàrti o poporatiune de confessiunea ortodocsa romana, a-partienetoriu eparchiei Aradului, in numeru de preste 170,000 de credintiosi, dar unu poporu carele mai multu, decât poporulu din celelalte pàrti ale acestei eparchiei pórtã semnalul vitregitatii timpurilor trecute. Si cu tóte, cà nici o parte din cele ce constituiescu eparchi'a Aradului nu a dat bisericeii si natiunei unu contingentu atât de insemnatu de tineri inteligenti, de teneri crescuti prin scóle, cà chiar pàrtile biharene, si in specialu pàrtile Beiusiului, totusi este unu fenomenu nenaturalu, cà chiar in aceste pàrti nici pana astadi nu s'au potut deplini tóte statiunile invetiatoresci cu invetiatori cualificati, si de asemenea inca multe parochii sunt fara preotu. Gimnasiulu romanescu din Beiusiu, gratia fericitului intru aducere aminte Episcopu Vulcanu, si multiemita vrednicului prelatu si sustienetoriu actualu alu acestui gimnasiu, — a facut in trecut, si continua a face si astadi chiar eparchiei nóstre aradane mari servitie. Cu tóte acestea scólele nóstre elementarie din Bihoru sunt inca multe fara invetiatori cualificati si caus'a este, cà multi dintre tenerii din pàrtile biharene, dupa ce absolvéza aici in Aradu studiele preparandiale si teologice nu se mai rentoreu la vét'r'a parintésca, ci trecu in pàrtile banatice, seau remanu aici, in comitatulu Aradului. Nu este vorba acesti teneri se a-

siéza prin aceste pàrti. pentru cà este trebuintia de densii, si de servitiele densiloru, dar prin acést'a suferu pàrtile biharene, unde biserica are mari interese, cà poporulu se-se desvólte, si se-se ridice chiar asia cà si in alte pàrti. Chiar pentru acést'a, si a-nume pentru a preveni acestu reu sinodulu nostru eparchialu a luat dispusetiunea, cà in alumneulu diecesanu se-se primésca si intretiena gratuit unu numeru mai mare de teneri din pàrtile biharene; si desi suntem inca departe de a poté fi ajunsu stadiulu, cà statiunile invetiatoresci se fla deplinite, totusi o buna consecintia a acelei dispusetiuni sinodale este spiritulu, pre carele lu-vedem dominandu si stepanindu mintea si inim'a invetiatoriloru nostri, din pàrtile Oradei mari.

Ne multiemimu de odata cu acestu spiritu, si privim intr'ensulu unu insemnatu succesu alu bisericeii nostre constitutionale.

Pentru ce ?

Din micu se face mare, si numai de jos se póte incepe cu sporu si cu temeiu calea, carea conduce cu sigurantia catra inaltime.

Si invetiatorii nostri din Oradea mare acést'a ni-o constata prin conferinti'a loru. Ne dovedescu adeca acesti straduitori muncitori in ale instructiunei, cà densii facu ce potu, si facu totulu, pre carele lu-potu chiar densii, cari sunt mai reu salarisati in intréga eparchia.

Acestu resultatu ne este scumpu, pentru cà elu ne dovedesce, cà in corpulu invetiatorescu a inceputu, si continua a-se desvólta totu mai multu spiritulu consciintiei istorice si alu sublimitatii chiamarii invetiatoresci. Ómenii acesti'a lucréza, si faeu totu posibilulu in carier'a loru, pentru cà sciu ceea ce facu; ér acésta lucrare nu se póte, ca se nu se semta in poporu, si odata semtita, starea si sórtea invetiatoriului trebuie se-se ridice la nivoulu, de carea este vrednica.

O greutate mare pentru biserica si pentru instructiunea poporului este, ca in pàrtile biharene sunt o multime de comune mici imprasciate prin vâi si dealuri cu câte abia 40—50 numere de case,

cu o poporatiune seraca si cu putiene isvóre de cascigu. Acesti ómeni sunt inse fratii nostri, osu si carne din ósele si carnea nóstra; si nu ne este iertat a nu le face tóte inlesnirile possibile, cá si ei se-se póta desvoltá, si se póta inaintá; ér pre calea acést'a voru poté procede fratii nostri din Bihoru numai avend preoti si invetiatori consciu de chiamarea loru, ómeni cari gandescu, si cari lucréza, pentru ca cugetarea si lucrulu sunt vecinic'a masina, carea de când esista lumea, si de când esista omu pre lume, — nencetat au facut din micu mare.

Mintea si cugetarea omenésca sunt factorulu, carele nentrupt faurescu noue si noue isvóre de venit si de bogatia. Când mintea si cugetarea voru petrunde tot mai multu prin scóla pana in cea mai din urma coliba a poporului, si alaturea cu ele si-va face locu tot mai multa omenia si mai multa frica a lui Ddieu atunci nimenea in lume nu se mai póte indoí, cá tóte comunele nóstre mici cu câte 40—50 de case, nu voru poté sustiené câte unu bunu preotu si câte unu harnicu invetiatoriu.

Astadi a ajuns lumea stadiulu, cá numai este pre pamentu locu reu, numai este dealu si nici vërfu de munte, carui'a se nu i-se póta luá folosulu prin lucru si prin minte.

Cum ?

Urmatoriulu esemplu ne póte serví in acésta privintia de unu bunu indreptariu. Mai deunadi povesteam cu unu preotu din o astfeliu de comuna mica, si situata pre dealu, carele ne spunea, ca in sesiunea s'a parochiale sunt 16 jugere, pamentu, carele fiind pre unu dealu si plinu de maracini, nu-i aduce nici celu mai micu folosu. Intrebandu-lu noi, ca nu a gandit densulu asupra modului, cum s'ar poté face productivu acelu pamentu, ni-a spusu, cá dá, pentru cá plugarii, cari au pamenturi in brazda cu sesiunea parochiala le-au plantat cu prunisce, si pruniscile, când rodescu, aducu de jugeru la anu, dela 50—100 fl. si astfeliu daca cele 16 jugere neproductive din sesiunea parochiala aru fi plantate cu prunisce, atunci din ele ar poté avé preotulu in anii buni unu venitu de 800—1600 fl. si astfeliu o parochia dintr'o comuna de 40 de case, situata intr'unu vërfu de dealu, ar dá unu venitu, dupa carele preotulu ar poté trái cinstitu si si-ar poté cresce famlii'a cum se cuvine.

Va se dica cugetandu si lucrandu ori ce situatiune se póte schimbá in spre mai bine.

Acésta impressiune, o-a facut asupra nóstra conferinti'a invetiatoriloru din Oradea mare. Densii cugeta si lucréza, pentru cá prin rezultatele cugetării si lucrării loru se-se schimbe in spre mai bine sórtea poporului, si prin acést'a si sórtea densiloru.

Felicitám pre fratii nostri invetiatori, intruniti in conferinti'a din Oradea mare, si le dicem: inainte pre acésta cale, cáci Domnulu este cu noi, de cine ne vom teme !

Disciplin'a scolara.

Elaborata cetitu in conferinti'a invetiatoriloru románi gr. or. din cerculu inspectoralu Oradea-mare, tienuta in Oradea-mare, la 19. Septemvre v. (10, Octomvre n.) 1889 dupa „Scóla si Famili'a," de G av r i l u P a l u, invetiatoriu in Tasiadu.

(Continuare.)

Increderea descépta incredere, iubirea nasce iubire. Daca am presupune cá punctulu de greutate din activitatea invetiatorului n'ar sta in personalitatea lui, ci in alte lucruri din afara, când s'ar afla d. e. in o faptura imposanta a corpului, in unu comando militarescu, s'au in o cautatura intunecata, in-fracarea cu nuéua s'au cu bastonulu, atunci acei invetiatori cari se folosescu de aceste mijlócce aru trebú se aiba cea mai buna disciplina in scóla, si din contra invetiatorii de o constitutie corporala mai ne-insemnata, condusi de simtieminte mai blânde, mai amicabile, ar trebú se aiba disciplin'a cea mai rea. Din norocire esperinti'a ne areta adese contrariulu, de unde se vede cá punctulu de gravitatiune in educatiunea scolastica, nu zace in lucruri esteriori, ci in insasi personalitatea ínтерна a invetiatorului. Este invetiatoriu unu barbatu care nu numai instruéza pe scolarii sei, ci si elu traiesce asia dupa cum îi invatia, si daca e patrunsu de simtiulu iubirei de dreptate si nepartinire, daca pre langa harnici'a morala a caracterului seu, si-a cástigatu si deprinderile si cunoscintiele necesari, prin cari elu devine pentru elevii sei o autoritate, atunci fie-care cuvëntu alu seu cumpanesce multu, scolarii se pléca bucurosu sub puterea morala a maestrului loru si puterea esemplului tacutu, bunu, si care vorbesce de sine îi castiga stima si iubire, incredere si simpatie. Invetiatoriu se nu uite nici odata cá: a scrie se invatia prin sciére; a desemná prin desemnare si a lucrá prin lucrare.

Daca e vorba ca copilulu se fie educatu prin puterea iubirei, atunci firesce e de lipsa ca acei'a iubire se fie adeverata. Aceia, ce unii ómeni numescu iubire, de multe ori nu e altu cev'a decât slabiciune, o caricatura a adeveratei iubiri, o maimutiarie. Iubirea adeverata nu consta in aceia, a indepliní fie-care dorintia a copulului, a-i face tóte placerile, ci ea consta in a descéptá simtiulu celu mai nobilu si mai inaltu in sufletulu omului, a sadi simtiemintele cele mai sfinte in peptulu lui si a promová numai adeveratulu bine alu copilului. Iubirea cea adeverata, seriósa, stricta si educátore trebue se fie: a) destépta indelaturarea celoru rele si pastrarea celoru bune, b) stricta pentru mantinerea ordinei morale, când e vorb'a de a deprinde lucruri bune, c) drépta când se intrebuintiéza lauda ori infruntarea, premiarea ori pedépsa si d) consecuentia intru tóte.

II. Cele mai necesarii insusiri ale unui invetiatoriu spre a poté mantiné o disciplina buna in scóla.

1. Privegherea continua.

Inainte de tóte se cere dela invetiatoriu, ca elu se fie cu priveghere asupr'a s'a, asupr'a inimei sale,

asupr'a activității sale, asupr'a limbei sale. In si a-fara de scóla in viétia publica sociala si in cerculu restrênsu alu familiei sale, invetiatoriulu trebuie se grijésca ca se nu vorbésca si se nu faca nimicu ce aru fi in contr'a legiloru morale, in contr'a simtiului de bunacuvintia, si se nu pérda nici decât din vedere imprejurările, cari potu promová educatiunea scolariloru. Ori ce umbra de patima din partra lui, fie de manie, de resbunare, de pisma, de bucurie pentru nenorocirea deapropelui, ilu dejosesce pre elu inaintea eleviloru sei. Adevératu e ce se dice la evangetistulu Marcu c. 13. v. 37. cà: fie-care omu se se privegheze pre sine, inse asemenea e adevérat cà uitarea acestei datorintie are urmări mai rele atunci, când se intempla din partea invetiatoriului. El nu se pagubescce numai pre sine, ci si pe altii. Dela purtarea lui atérna binele s'au reulu mai multoru generatiuni.

Se privegheze dara invetiatoriulu instructiunea s'a, cuprinsulu si form'a acelei'a. De aceia se nu tréca nici odata pragulu scólei nepregatitu, la inceputulu anului se-si imparta tot materialulu de pertractatu pe atâtea septemani câte îi prescrie legea a tiené scóla. Se introduca jurnalulu de clasa si in acela se petréca cu consciintia tóte abaterile dela planulu deja fixatu, ca astfelu din anu in anu se-si ajunga siguru scopulu. Preparatiunea se si-o faca invetiatoriulu in scrisu, celu putienu in anii primi ai dascaliei sale.

Este invetiatoriulu unu strasinicu priveghitoriu preste sine si condusu de o disciplina, care e in stare a educá pe altii — atunci putem acceptá, cà elu va priveghia cu succesu si copii incredintiati ingrijirei lui. Mijloculu celu mai bunu, celu mai siguru si mai nobilu de a priveghia pre copii, este ochiulu invetiatoriului. Unu omu, care cu ochii deschisi nu vede si cu urechi senatósce nu aude, nu-i demnu de a fi invetiatoriu. Dupa modulu, cum invetiatoriulu intrebuintiéza ochii sei, se póte cunósce gradulu harnicieii lui de educatoriu. Daca unii invetiatori arrintrebuinti'a mai bine ochii loru, încât se vadia in fiecare momentu si lucrulu celu mai neinsemnatu ce se intempla in scól'a loru, atunci n'ar trebui de locu se alerge la neua s'au la bastónu. — „O putere minunata zace in ochiulu omului.“ Privegherea invetiatoriului se arata mai cu séma in incunjurarea gre-sieleloru. Daca invetiatoriulu e silitu se infrunte si se pedepsésca mereu, atunci e unu semnu siguru, cà-i lipsescce privegherea. Facultatea personala, adeca propri'a facultate invetiatorésca sta in raportu inversu cu numerulu pedepseloru, adecà: cu cât sunt de lipsa mai multe pedepse, cu atât mai rea e scóla si cu atât mai putienu aptu invetiatoriulu, din contra, scól'a este cu atât mai buna si invetiatoriulu cu atât mai harnicu, cu cât e silitu se pedepsésca mai putienu si mai raru si cu cât elu prin privegherea s'a previne eventualele scaderi ale eleviloru s'au impedece desvoltarea loru s'au le sugruma inca in fa-

sie. Sunt memorabile cuvintele lui Dinteru când dice: „Din 10 lovituri ce le da invetiatoriulu, 9 i se cuviniu lui si numai una scolarului.“ Éta unu terenu bogatu de a face observări practice — psihologice. — Un om de scóla va cunósce fórté usior, stând câteva minute intr'o scóla, daca invetiatoriulu presentu pricepe a intrebuintiá mijlócele prevenite de a incunjurá scaderile si de a conduce pre scolari dela reu la bine.

Semne sigure dupa cari se póte cunósce o buna disciplina in scóla sunt urmatórele:

1. Tienerea corpului eleviloru in modu cuviniciosu;
2. Atentiunea incordata a scolariloru in decursulu prelegerei;
3. Respunsurile sigure, depline si precise ale scolariloru;
4. Scrierea frumósá cetétia si curatienia in libelele loru;
5. Liniscea inainte si in decursulu prelegerei, precum si ordinea la esirea din scóla;
6. Gustulu copiiloru de a inveti'a si bucuri'a loru pentru succesele dobândite;
7. Modululu cum se prelucrá lucrările de clasa etc. In punctele acestea invetiatoriulu póte face mult, daca pricepe se incunjure scaderile si se departeze pedecile prin cari se vatama disciplin'a scólei.

2. Despre ordinea in scóla.

O scóla, mai cu séma la care invetiatorii se schimba adese ori daca e ca se nu devina unu jocu alu intemplerii, are lipsa de cea mai stricta ordine. Numai prin acést'a ordine e posibilu a sustiené unitatea si screscerea, fara cari o scóla nu póte esista si nu póte produce nimicu. In cele urmatóre vom vorbí asia dara despre ordinea inainte de prelegere, apoi despre ordinea in decursulu prelegerei, ordinea intre pause si ordinea la finea prelegerei.

a) Ordinea inainte de inceperea prelegerei.

Obicinuitu la noi scól'a se incepe inainte de prândiu la 8 dupa prândiu la 2 óre. Nu trebuie suferitu ca scolarii se intre in scóla fara cu $\frac{1}{4}$ de óra inainte de inceperea prelegerei. Scolarii cari ocupa postululu de observatori trebuie se cerceteze pre conscolarii loru inainte de intrare, cà si-au curatitu incaltiamintea inaintea scólei, s'au scuturatu de pravu si zapada etc., ér dupa intrare in scóla se observe ca fie-care se-si asiedie vestmintele de pre deasupra la locululu destinatulu, apoi numai decât se se asiedie la locu in tacere se-si puna cartile in banca si se ascepte in linisce. Nu trebuie permisulu ca copii se faca larma, se sara prin scóla, se se asiedie in jurulu cuptoriului s'au preste totu se-si parasésca locurile. Inainte de a intrá invetiatoriulu e de lipsa ca monitoriulu (celu dintái in clasa,) se grijésca pentru sustinerea liniscei si a ordinei; ér pe eventualii sburdalnici si renitenti, se-i noteze pe tabl'a scólei. Unulu dintre observatori are datorintia de a

ingrijă că tabl'a se fie curată, buretele udu, mas'a si scaunulu invetiatoriului curatite. Astfelu fiindu tôte pregatite cu baterăa din urma a ôrei fixate intra invetiatoriulu in scôla. Scolarii se ridică in picioru in-tempinându pre invetiatoriu cu „buna demineti'a.“ — Invetiamentulu se incepe cu o cantare sau cu o rugaciune. Rugaciunea o dice s'au invetiatoriulu s'au unu scolariu. Scolarii cari vinu in decursulu rugaciunei astépta la usie afara pana se sfârsiesce rugaciunea, ér cari vinu si mai târdiu spre pedépsa stau lângă usie in picioru unu patrariu de ôra. Pentru ca invetiamentulu se nu se póta conturbá de locu e de lipsa ca invetiatoriulu se deprinda pe scolari :

1. Ca toti se stea dreptu in renduri unulu dupa altulu, asia încât se-i póta vedé lesne pe toti.

2. Fie-care scolariu se stea cu mânilé incheiate pe banca, ca astfelu se se incunjure ocupatiunile ascunse de pe sub bănci.

3. Picioréle se si le asiedie fie-care paralelu pe podini ca se nu le póta incrucisiá si frecá pe podini.

4. Ca toti scolarii se se uite dreptu in fati'a invetiatoriului, pentru că astfelu nu potu vorbí, povestí, ríde, sioptí, mânca s'au cetí pe ascunsu. Pana cand ochii tuturor'a nu sunt indreptati catra invetiatoriu si pana cand copii nu-si deschidu spiritele loru spre a cuprinde grauntiele invetiaturei, pana atunci invetiatoriulu nu incepe invetiamentulu.

Ar fi nepedagogicu daca invetiatoriulu totdeun'a inainte de inceperea prelegerei, ar trebú se le predice scolariilor punctele de susu. Ori ce esplicári amenunte in ast'a privintia, si ori-ce vorbire lunga si complicata nu si-au loculu loru aici. Ajunge d. e. o clipitóră din ochi, s'au o lovitura usióra cu batiulu in masa, s'au apoi singurulu „fiti atenti“ esprimatú mai domolu.

(Va urmá.)

Fondulu religionariu gr. or. alu Bucovinei,
substratulu, formarea, desvoltarea. administrarea
si starea lui de facia.

(Continuare.)

Pe teritoriulu Branisitei s'au format pe incetulu satele :

1. Putn'a in jurulu manastirii.
  2. Calisberg, (Karlsberg) colonie nemtiésca.
  3. Straj'a.
  4. Tomnateculu (colonie ungureasca).
  5. Sadeulu.
  6. Ulm'a.
  7. Seletinulu.
  8. Ropocelulu.
  9. Plosc'a.
  10. Sipotele.
  11. Moldov'a sau Sulitia
- si altele mai mici, cari se considera ca atinentii ale celoru mai mari.

In urma avea manastirea Putn'a in tinutulu Sucevei áncă doua case in Sirete. Un'a i-au fost data de Constantinu Cehan Racovitia Voda dimpreuna cu unu beciu si dreptulu de crismaritu, eara cealalta si-au fost cumparat-o manastirea insa-si.

In tinutulu Cernautiului avé Putn'a urmatoarele proprietati :

1. Cuciurulu mare. Mosiea aceasta dupa cum o spune uriculu datu de Petru Schiopulu din 30 Martie 7083/1575 (prot. imp. Nr. 129) au fost daruita Putnei de Dómn'a Ruxand'a. Pre acésta uriculu in traducerea nemtiésca o numesce sotie a reposatului Bogdanu Voda. Dara Dómn'a Ruxand'a dupa cum arata istoria au fost sotiea lui Alexandru Lapusineanulu si maica a lui Bogdanu.¹⁾ Acestu Bogdanu Voda inse n'au fost nici o data casatorit, ci au murit holteiu la Moscu (la Moscva s'au in genere in Rusi'a, căci numele Moscu se intrebuintéza in amendoua insemnarile). Dupa mórtea tatane-seu fiind áncă foarte tineru, au domnit el pana la mórtea maicii sale sub conducerea ei. Traducerile nemtiesci ale uriceloru alaturate la protocolulu imperatescu, facute de omeni straini, suntu in genere atát de rele si intunecoase, încât de buna sama si aice cuvântulu mama se va fi tradusu prin sotie. O necesitate imperiósă ar fi deci publicarea originalelor. — Stefanu Voda inse fiulu lui Petru Raresiu (1551—52 numitu in uricu Petrovicu) ia Cuciurulu dela manastire sub cuventu, că ar fi mosie domneasca. Calugerii, pe de o parte nevoind ca manastirea se pearda acésta mosie, pe de alta, ca se nu se stearga amintirea Doamnei Ruxanda, o rescumpara dela Stefanu Voda²⁾ cu 400 de galbini unguresci.)

¹⁾ Ved. Cronicele Rom. ed. Cogaln. Tom. I. pag. 222—224.

²⁾ Pumnulu ratacesce fórte, dicend in Priv. rap. la pag. 91, că manastirea aru fi cumparatu mosiea dela Stefanu celu mare. Se vede că nu i-au fost cunoscutu cuprinsulu mai deaprópe al uricului. Stefanu celu mare nu au fost fiulu lui Petru ci alu lui Bogdanu, prin urmare neci nu s'au putut numi ore-când Petrovicu.

³⁾ Fapt'a acésta a lui Stefanu Voda fiulu lui Petru Raresiu corespunde intocm'a corupciunii si caracterului lui fariseesc fatiarnicu, dupa cum ilu descrie Cronicariulu Urechia Cron. Rom. ed. Cogalniceanu Tom. I. pag. 207, unde dice: „Daca au parasitu Iliasiu Voda (carele se turcise si era frate mai mare a lui Stefanu tiara si domnia, impreuna si legea cea parintiésca, atunce intr'acelasi an 7059 1541) Iunie in 15, boerii si locuitorii terii se sfatuiseră, si si-au radicaú domnu pre Stefanu Voda feciorulu lui Petru Voda, nadejduindu-se că de n'au semenatu lui Petru Voda feciorulu celu mai mare, dóra va face detoria si obiceiulu parintescu feciorulu celu mai micu. Unde si elu cu oserdie s'au apucatu catra toti plecatu, milostivu, blandu si nevoitoriu spre lucruri bune. Bisericiloru s'au aretatu cu dumneditie mare, ca se póta stinge numele cel reu al fratine-s'au si ca se nu se arete ceva abatut dela pravoslavie, pre toti ereticii din tíera sa vre se-i intorca ori sa fie la legea pravoslavnică, sau din

Pe timpul rescumpararii, Cuciurulu avea numai putini locuitori, cu casele imprasciate. Reprezentantulu manastirii marturisesce inaintea comisiunii, cumcã din teritoriulu Cuciurulu s'au usurpatu unele parti, si anume despre Mihalcea de catra boerii Murguletii si Manesculu, eara despre Storojinetiu, de boerulu Soroceanu, cu carii si in prezentu avea manastirea cearta. Mai adauge, cumcã pe teritoriulu Cuciurulu pe in-cetulu se mai formasera doue sate, Voloc'a (pe Derehlu) si Coroviea.

2. Cozminulu, locu insemnatu pentru total'a infrangere a Lesiloru sub regele lor Albertu (Ioanu Albrecht), prin Stefanu celu mare in 26 Octomvre 7005/1496,⁴⁾ daruitu manastirii de Stefanu Voda cu uriculu din 3 Aprile 6996/1488

tiãra se easa. Pre Armeni, pre unii de buna voie, cu giuruintie si daruri implendu-i, pre altii cu sil'a i-au bo-tezatu si i-au intorsu la pravoslavie; multi din tiãra au esit la Turci si la Lesi si printr'alte teri, vrënd se-si tie legea lor. Cu aceste vrea Stefanu Voda se acopere fap-tele fratine-sau, lui Iliasiu Voda, de lucrurile spurcate ce facuse, la aceste cu nevointia se silia. Earã de cele ce se cade pravoslaviei, adeca Le-gii Crestinesci, de partat erã, cã s'au a-retat mai apoi cu lacomie si asuprele si c... vie neastemperata era intru elu etc. etc. Petrecendu aceste nevoi multe, boerii si locui-torii tierii despre Domnulu lor, n'au mai pututu suferi fara-omenirea si reutatile lui; ce antaiu s'au sfatuitu cu taina ce vor face, ca se se poata curati de dinsulu; si sfatuindu-se au alesu ca sa agiunga de sirgu la boerii cei pribegi, carii erau in tiãra Lesieasca, esiti de multe nevoi. Deacii, dacã au avut scire si respunsu dela dinsii, cum ei vor veni fara zabava cu cine ar alege se le-fie Domn dintre dinsii indata acestia noaptea cu totii s'au radieatu la podu la Tiutiora si au taiatu atiele cortului asupr'a lui Stefanu Voda si acolo cu multe rane petrundiendu-lu l-au omoritu, in anulu 7060 (1552) Septemvrie, dupa ce au domnit doi ani si patru luni."

⁴⁾ Albrecht regele Poloniei voi se-si supuna tiara Moldovei. Sub steametu, cã voesc se scoata pe Turci din Cetatea Alba (Akerman) si Chilia, cari cetati le-au fostu luatu Turcii dela Stefanu elu se cobori cu o oaste puternica de 80.000 de omeni spre Moldova. Neluandu calea spre Cetatea alba si intielegendu si din altii cã regele se poarta cu violenã, Stefanu de doue ori tramise pre credinciosii sei boeri Teutulu Logofetulu celu mare si Isanu Vesterniculu cu daruri la Albrechtu ca se intielega, ce voia se faca. Regele ii primi foarte bine, fãtiarindu, cã numai de Turci ii este cugetulu pana in urma pe la Mihalceeni trecu Nistrulu in ceasta parte si veni la Cotimani, eara pre Teutulu si pre Ionu i puse in catusi si-i tramise in inchisoare la Leov. De aici indreptandu-se spre Suceava, batura Lesii cetatea aceasta prin trei septemani, dacã fara nici unu folosu ba din contra i cuprinse lipsa si fõmea, incãt i-au cautatu lui Albrechtu de nevoia se faca pace. Stefanu puse ca con-diciune de pace, ca regele se se intõrca pe unde venise, adeca pe ap'a Prutului, cã õstea lui se nu mai strice si prade tiara si pe aiurea. Albrechtu inse nu se tinu de cuvintu, ci la intorsulu seu apuca calea preste Cozminu cu tõe cã Stefanu ilu mai rugase inca o data. Deci dupa cum spune cronicariulu Urechia Cron. Rom. Tom. I pag.

(prot. imp. Nr. 130), scrisu de Teutulu Logofetulu in Suceav'a. Dupa uricu satulu acesta se margina cu Lucovitia, Cuciurulu si Cernautiulu. Satulu pe timpul comisionarii nu esistã, dacã pe teritoriulu lui se formasera alte doue, Ciãhorulu si Mologhiea. Dupa dis'a egumenului Iosafu, manastirea Schitulu mare din Galithea isi insusise o parte din hotariulu Cozminului despre Cernautiu, de pe care luã dijma. Generalulu si administratoriulu imperatesc al tierii, baronulu Spleny, insemnase hotariulu cu pietre, dacã aceste au fostu scõse si delaturate pe ascunsu nu se scie de cine, si lucrulu remase ca mai nainte. Din caus'a aceasta Putn'a se aflã in cearta cu Schitulu mare.

172 Stefanu „au tramisu inainte ca se apuce calea la codrulu Cozminului, se taia padurea se o intineze, ca se o põta porni se cada asupra ostii, dacã vor intra Lesii in padure. Earã singuru Stefanu Voda cu tõta õstea au trasu dupa dinsii si cu doue mii de Turci. Si a patra di i-au agiunsu intrandu in padure Joi 26 Octomvrie, si luandu ajutoriu dela Dumnedieu si cu rug'a santiei sale Precistei si a sfantului marelui mucenicu Dimitrie, i-au lovitu din tõe partile, si naruindu copacii cei intinati asupra lor, multa õste lesiesca au peritu, unii de ositeni, altii de terani, ce le cuprinsese calea ca cu o mreja si altii de copacii intinati. Asia perdiendu puscile (tunurile) si lasand steagurile, carile tõe le-au adunat Stefanu Voda earã Lesii cine incotro au pututu asia s'au risipitu prin padure, unde putini au scapatu afara. Si singuru Craiulu cu putinei ce remasese, stringendu-se, s'a adunatu intr'unu ocolu la satu la Cosminu si de acolo bulucindu-se au esitu la Cernauti. Earã õstea lui Stefanu Voda cu dinsii deasemenea merge, batõdu-se si taidu-se, cãt nici acei putinei Lesi, ce esise din codru nu vrea fi scapatu, de nu s'aru fi incurcatu ai nostri in carele craesci si boeresci, de li-au indelungatu vremea de fugitu. Si acolo au venitu veste lui Stefanu Voda, cum vine si alta õste Lesiesca intr'agiutoriu lui Craiu; si atunci au chiamatu pre Bolduru Vorniculu si i-au datu õste, si l-au trimisu improtiv'a acei ostii, si au disu se le dea resboiu. Si asia Bolduru Vorniculu, luandu õste de agiunsu, au trecut Prutulu improtiva acei ostii, Sambeta sar'a; si Dumineca dimineatia Octomvrie 29, le-au datu resboiu, si indata i-au risipitu cu agiutoriulu lui Dumnedieu si cu noroculu lui Stefanu Voda; si multa versare de sange s'au facutu atunce in õstea Lesiesca, la satu la Lentiesci, unde se cunoscu ocopurile Lesiloru, facute de atuncia si pana astadi. Si nemica n'au sciutu Craiu de venirea ostii aceia, nice de perirea ei."

„Si intr'aceiasi Dumineca trecendu Craiulu Prutulu pe la Cernauti, i-au lovitu o sama de õste a lui Stefanu Voda, de i-au risipitu si i-a taiatu, cãt abia au scapatu insu-si Craiulu cu putinea õste de a sa. Si de acolo trecendu Craiulu spre tiara s'a, prin multe locuri au lovit Moldovenii, alesu pre Craiulu, si pre cei scapatu dintr'acelu pojaru de au peritu mai toti. Cã Mazurii intorcendu-se se dea resboiu si se apere pre Craiu si pre cei scapatu, datau asupr'a lui Boldur Vorniculu de care s'au pomenit mai sus, cã era trimis cu õste improtiv'a ostii Lesiesci ce venia agiutoriu lui Craiu; si mare perire au facutu intr'insii, la satu, la Sipinti cãt putini au scapatu in õstea ce era strinsa langa Craiu. Si asia Craiulu cu multa nevoie strecuranduse au trecut la Snianu, si de acolo au sloboditu õstea pe acasa cãta remasese; earã el s'au dusu la Liovu."

3. Clisicautii, satu la scursura Dereh-luiului in Prutu, daruitu de Stefanu celu mare cu chrisovulu din Suceava din 6 Martie 6998/1490, cumparatu de dinsul cu 250 de lei tataresci dela fratii Petru, Andreiu, Mateiu si George. (Prot. imp. Nr. 131.) Satulu inse celu vechiu, dupa cum marturisesce inaintea comisiunii reprezentantulu manastirii, egumenulu Iosafu, pe incetulu s'au fostu desfiintiatu si se formase acum altulu cu numele Ostritia, carele esista si astadi. Manastirea Puta'avea pe atunci pentru o parte a mosiei acesteia, cearta cu schitulu Horecea.

4. Ostritia pe ap'a Prutului, cumparata de Stefanu celu mare cu 200 de lei tataresci dela fratii Tabuciu si Pojaru si daruita Putnei cu chrisovulu scrisu in Suceava in 25 Aprile 6980/1472. (Prot. imp. Nr. 132.) Pe timpul comisionarii, satulu acesta apucase a se numi Mahal'a si pe teritoriulu lui se formase si alu doilea satu Cotulu Ostritiei. Manastirea avuse neintielegeri pentru hotariu cu proprietariulu Boianului, Mutencu, cu carele inse facu invoeala. Ceart'a din aceeași cauza cu manastirea Statin'a, ca stepena a satului invecinatu Rarancea si cu manastirea Barnowski, carea posedea satulu Jucica, s'au purtatu inca si inaintea auditoriatului de districtu.

5. Staucenii, luati de catra manastire in schimbu dela boeriulu Iordachi Blasiu, pentru mosiile Dumbravenii, Vladenii (pe Sirete in Moldov'a in tinutul Sucevii) si Iordanescii (in Cordonu). Uriculu de schimbare porta datulu din 22 Maiu 1773 (prot. imp. Nr. 134).

In Cernautiu avea manastirea doua case. Un'a o cumparase episcopulu de Radautiu Calistru dela Samfir'a sotiea lui Toderu Murguletii dara n'au fostu platitu pretiulu intregu, ci o remasita o plati episcopulu Antonu. Cealalta in mahalaua de susu a Cernautiului au cumparat'o pentru manastire insu-si egumenulu Iosafu cu 100 de lei dela Constantinu Borcila.

In Moldov'a preste Cordonu, stapanea manastirea satele: Staucenii si Frumosa, precum si mosiile fara sate (praedia) Situbenii, Petricanii, Pustiulu, Podraga, Bratinescii, jumetate din Sierpeni, o pescuina (halasteu) si 14^{1/2} pogoane de vinati langa Odobesci. Afara de aceste dupa disa egumenului Iosafu avea manastirea inca si documente despre alte mai multe mosii cari le si stepanise pana la venirea Moscaliloru in tiara, era de atunci incocce ii le-au luat boerii de dincolo. Dara si pentru unele din mosiile, cari anca le stapania manastirea in Moldov'a, avea pe atunci certe de hotarnicie cu boerii de acolo.

§ 5.

II. Schitulu Sântu-Onufreiu (Manastióra.)

Schitulu acest'a dintru inceputu au fostu facutu de lemnu de catra preotulu Mihulu din Sirete, care

inzestrandu-lu dela sine cu pamenturi de aratura si de fenatiu l'au inchinatu Putnei. Acest'a fundare si inchinare o intaresce Vasile Lupulu Voda prin uriculu din 1 Aprile 7154/1646 (prot. imp. Nr. 148,) dupa ce mai nainte o intarise Alexandru Voda Lapusineanulu, alu carui uricu s'au fostu pierdutu.

Mai târdiu Stefanu Petreceicu Voda (1672—1673) zidi biseric'a de pétra, si darui schitulu mai multe mosii. Fiindu schitulu Sânt-Onufreiu in aternare dela manastirea Putn'a, au fostu intrebati si in privinti'a proprietatiloru acestui schitu aceiasi reprezentanti ai Putnei. Dupa marturisirea lor schitulu pe timpul comisionarii, adeca la anulu 1782 posedé satele:

1. Sântu-Onufreiu (Manastióra.) Satulu acesta se formase pe locurile, cari le daruise manastirii intemeiatoriulu ei, preotulu Mihulu, a carui daruire au fostu intarita de Alexandru Lapusineanulu si de Vasile Lupulu dupre cum s'au aretatu mai susu.⁵⁾

2. Bancescii, daruiti de Stefanu Petriceicu Voda priu uriculu scrisu de mân'a lui insasi la anulu 7188/1680 (prot. imp. Nr. 149,) dupa ce esise din domnie. In uriculu acest'a vorbesce Domnulu si de partea s'a, ce o avea in Tatarsieni (Tarasiinii de astadi,) despre care doresce, ca cu invoirea domnitoriului (pe atunci Duc'a Voda celu betranu) se intre in stapanirea schitului St. Onufreiu, pentru ca calugerii se póta face zidirile, ce lipsiau anca pe lângă manastire. Acest'a inse nu s'a intemplatu nici odata.

3. Dornescii (s'au Durnescii) pe ap'a Sucevii, din susu de satulu ungurescu de astadi Hadipulu (Hadikfalva,) daruiti de Stefanu Petriceicu prin același uricu, la Bancesci, adeca din 12 Ianuariu 7188/1680. Satulu acest'a era dupa cum dice insu-si Stefanu in uriculu atinsu, locul de petrecere alu familiei sale. Cu patru ani mai nainte de comisionare pretinse manastirea de preste cordonu Burdujenii, jumetate din Dornesci, si in urm'a sentintiei episcopului Heresculu si a directorului de pe atunci Schmebaueru o si lua in stapanire. Pe ce temeiu si cu ce dreptu inse nu se spune. Satulu s'au desfiintiatu, era mosiia sub acela-si nume face acum parte din teritoriulu Fratautiului nou si alu Hadicului.

4. Dragusienii (Dragusianc'a de astadi) a patra parte, cumperata de Stefanu Petriceicu dela boeriulu Naculu Volcinschi cu 80 de lei si daruita manastirii Sântu-Onufreiu. Documentulu de daruire nu se afla, dara se intaresce dreptulu de proprietate ca asupr'a unei daruiri facute de

⁵⁾ Pumnulu op. c. pag. 95, in privinti'a satului St. Onufreiu ia chrisovulu de intarire alu lui Vasile Lupulu dreptu documentu de daruire si este deci cu totul in retacire daca dice cumcã Vasile Lupulu aru fi daruitu manastirii mosiea acest'a.

Stefanu, prin uriculu lui Mihaiu Racovitia scrisu in Iasi la 18 Maiu 7216/1708 (prot. imp. Nr. 150.) Prin acestu uricu se intareste manastirea si in stapanirea proprietatiloru aretate mai susu si din elu se arata, cumcã Stefanu Petriceicu mai daruise manastirii âncea nescu vii si tigani.

Dupre „Candel'a.”

(Va urmã.)

D i v e r s e.

* *Daruri matestatice.* Maiestatea S'a, Augustulu nostru Imperatu si Rege apostolicu s'a indurat pré gratios a donã din casad'a privata pre seam'a comunei bisericesci Cussiisu sum'a de 150 fl. v. a. cá ajutoriu la zidirea bisericeii, de asemenea comunei bisericesci Capriõra sum'a de 150 fl. v. a. ca ajutoriu la zidirea bisericeii, ér comunei bisericesci Bacamezeu sum'a de 100 fl. v. a. ajutoriu pentru zidirea scõlei; infine comunei Ficatar cá ajutoriu la zidirea bisericeii sum'a de 100 fl. v. a.

In numele santei nõstre bisericeii esprimãm cele mai caldurõse multiemiri Augustului Daruitoriu. Ddiu se-lu tienã intru multi fericiti ani!

* *Prelegeri publice in Aradu.* Sambet'a in 16/28. Decemvre a. c. se va incepe ciclulu prelegeriloru publice, pre carele lu-arangéza asociatiunea aradana in sal'a seminariului diecesanu de aici. In numit'a di la 5 óre dupa amédi precis va prelege asesorulu consistorialu Augustin Hamsea despre: „individualitatea nationala si caracterulu specificu alu poporulu romanu;“ er music'a instrumentala si corulu vocalu alu seminariului voru esecutã unele piese. Celelalte prelegeri se voru anunciã successive.

Atragem atentiunea onoratalui publicu asupra acestor serate literari musicale, si notãm totu de odata, cá invitãri speciale nu se tramitu, — ci acésta notitia, este a-se privi de invitare.

* *Dania pre seam'a bisericeii.* Confratele nostru Tom'a Nagy din Nadlacu, reposatu dilele trecute a testatu pre seam'a santei bisericeii nõstre din numit'a comuna unu optariu de sesiune de pamentu in pretiu de 1600 fl. val. austr. pre seam'a comunei nõstre bisericesci de acolo, astfeliu, cá din acestu pamentu si din venitele lui cu timpulu se-se solvéscã competentia de biru a preotiloru nostri din Nadlacu, ér poporeni se devina dupa timpu scutiti de acésta prestatiune. Aducendu acést'a la cunoscentia onoratalui publicu constatãm, cá a fost o ideia din cele mai nimerite, la care l'a condusu semtiulu seu de pietate crestinesca pre fericitulu intru aducere aminte confrate alu nostru Tom'a Nagy. Acésta jertfa adusa pre altariulu Domnului este cea dantaiu, pre care unu credintiosu plugariu o-a facut intru imbunatatirea stãrii materiale a preoteimeii. — Ddiu se-lu odichnéscã in locasiurile sale cele vecinice! In veci amintirea lui!

* *Societatea de lectura* „Andriu Siagan'a“ a tienutu siedintia publica Mercuri in 29. Noemvre

st. v., in memori'a Marelui Archipastoriu Andreiu, in sal'a cea mare a „Seminariului Andreianu,” cu urmatoriu programu: 1. „Despartirea venatoriloru,” coru de F. Mendelssohn-Bartholdy. 2. „Cuventu ocaionalu,” rostitu de Elie Cristea, clericu curs. III. 3. „Epigonii,” poesie de M. Eminescu, declamata de Corneliu Persinariu, clericu curs. II. 4. „Cruciati'a,” cântecu pentru o voce de bass, cu acompaniare de piano de F. Schubert. 5. „Infuinti'a crestinismulu asupr'a vietiei familiare in primii trei secolu;“ disertatiune de L. B. Boiu, clericu cursulu III. 6. „Legend'a Ciocãrliei,” poesie de V. Alexandri, declamata de Teodoru Adamu, clericu cursulu III. 7. „Cucule cu péna sura,” cântecu popularu, intocmitu pentru o voce de tenoru si coru de G. Dim'a.

† *Necrologu.* Titu Gulesiu economu si percep-toru la cas'a comunalã in Semlacu, in numele seu si a societii sale Anuse'a nasc. Pascu precum si a numerosiloru consangeni si cunoscuti, cu inima infranta de dorere aduce la cunoscentia cá: pré iubitulu si uniculu loru fiu Dimitrie studinte de cl. II. gimnasialã, in urm'a unui morbu scurtu in etate de 11. ani Sambata in 25. Noemvre a. c. la 7 óre a. m. si'a datu sufletulu in manile creatoriului; éra remasitiile pamentesci ale defunctulu s'au depusu spre odichn'a eterna Dmuineca in 26. Noemvre la 2. óre p. m.

Servitiulu funebru a fostu oficiatu de parintele ieromonachu Augustinu Hamsea si de protodiaconulu Ignatiu Papp, precum si de preotii din locu. La inmormentare au participatu artisti'a comunalã in frunte cu dlu notariu Sig. Rail'a, preotulu gr. cat. si mai multi inteligenti, éra poporulu din tóte nationalitãtãle in numeru fõrte mare.

La finea servitiului divinu parintele ieromonachu Augustinu Hamsea a tienutu o cuventare funebrala, mangaia pre parintii defunctulu cu argumentele santei credintie si religiuni in faci'a acestei grele lovituri si incercãri a prevedintieii; éra la momentu parintele Demetriu Ganea tienõu o a dõu'a cuventare funebrala fõrte potrivita. Ddiu se mangaie pre multu intristatii parinti, éra defunctulu se-i dicemu: Fié-i tierin'a usiõra si memori'a in veci binecuventata.

Unu participantu.

* *Necrologu.* Subscriii in numele loru propriu si alu numerosiloru consãngeni anuntia cu adênce durere reposarea repentina a Domnului Alexandru Capra de Jupa intemplata in 8. l. c. diminéti'a, in alu 69-lea anu alu vietiei sale. — Remasitiile pamentesci ale in Domnulu fericitulu se voru asiedia spre eterna odihna dupa ritulu gr. or. in cript'a familiarã din Jup'a in 10. l. c. la 2 óre postmeridiane. — Parastasulu se va tiené in biserice'a din locu in 11 l. c. la 10 óre diminéti'a. — Jupa, in 8. Decemvre 1889. — Fiei tiein'a usiõra! — Sofi'a George Ioannovics nasc. Manno, Irm'a Nicolae Dumba nasc. Manno, Pelagia Manno, nepõte. George Ioannovics, Nicolae Dumba, nepoti. Ved. Isabella Constantinu Manno nasc. Ragályi, nepõta. Irin'a Dumb'a, Ecatarin'a Manno, Mari'a Luisa Manno, stranepõte. Stefanu Manno, Alesandru Manno, stranepoti.

* *Stanley si Emin-pasi'a.* Dupa cum se telegraféza din Londr'a, de odata cu Emin-pasi'a au sositu in Bagamoyo 280 de ómeni de ai lui, mare parte dintre ei betrani si slabi, asia cá au fostu nevoiti se-i duca in Zanzibar la ómenii lui Stanley. — In scrisõrea adresata diarului „New-york Herald,” Stanley descrie in scurtu rezultatulu espeditiiloru sale. Deja teritoriulu, ce se estinde dela isvorulu riului Armohimi si pana la versarea lui in mare, este descoperitu, dice Stanley. Padurea Congo este mai mare decãt Franci'a. Stanley a strabatutu peste muntii cei mai inalti si a pusu bas'a comunicatiei intre Albert-Edward si Albert-Nyanza si a descoperitu, cá Victori'a Nyanza e mai mare cu 6,000 metri patrãti de cum

ereveau pana acum. Stanley mai spune, că multi dintre oficerii sei au peritu si că aprópe intréga expeditia a suferitu naufragiu. El lauda fórte mult pe Negrii sei si incheiá cá: Provedinti'a dumnedieésca pururea li-a avut de grija.

A V I S !

In sensulu §-lui 124 din Regulamentulu pentru procedur'a in cauzele matrimoniale se publica prin acést'a că Venerabilulu Consistoriu eparchialu aradanu sub dtto 25. Noemvre a. c. Nr. 5010 a binevoitu a aprobá sentin-ti'a scaunului protopresviteralu alu Lipovei dtto 20 Iuniu a. c. Nr. 478. adusa pre calea procesului edictalu prin care casatori'a incheiata la 11. Aprile 1865 in st'a bise-rica din Chizdi'a intre Avramu Blagoescu din Sistarovetiu si Fevroni'a nasc. Farcasiu de ubicatiune necunoscuta, se desfiintiéza.

Lipov'a, 30. Noemvrie 1889.

Voicu Hamsea, m. p.
protopresviteru.

C o n c u r s e .

Prin intrarea in pensiune a profesorului primariu dela scólele tractuale din **Halmagiu Nicolau Joldea**, devenindu acestu postu vacantu, Conformu ordinatiunei Venerabilului Consistoriu de dtto 30. Octomvre a. c. Nro 4738, se escrie concursu pentru indeplinirea acestui postu cu terminulu de alegere **30 de dile dela prim'a publicare a cncursului.**

Emolumintele anuale sunt a) Salariulu ordinariu 450 fl. v. a. care se solvesce lunariter anticipative din fondulu gimnasiului gr. or. romanu din Bradu. — b) onorariu dela comunele tractuale 50 fl. v. a. — c) 40 fl. v. a. pentru lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acest postu sunt avisati ca re-cursele prevediute cu tóte documintele prescrise in sta-tutulu organicu adresate comitetului protopresviteralu ale trimite oficiului protopresviteralu in Halmagiu pana la ul-tim'a Decemvre a. c. — Cei cu clase gimnasiale vor fi preferiti.

Din siedinti'a comitetului protopresviteralu tienuta la 26. Noemvre 1889.

Georgiu Ionescu, m. p.
not. comitetului.

Ioanu Groz'a, m. p.
protop. presiedinte.

In urmarea ordinatiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu dtto 13 25. Novembre 1889. Nr. 967/198 B. pe parochi'a vacanta de class'a III-a din **Chiraleu**, — protopresviteratulu Oradii-mari — se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **7 19. Iannarin 1890.**

Emolumintele sunt:

1. Cortelu liberu cu 2 chilio si gradina in valóre de 65 fl. 2. Pamentu aretoriu si livada 20. jugere 125 fl. 3. Pasiune pentru 4. vite 30 fl. 4. Dela 80 Nr. de case cáte 1 mesura bucate à 1 fl. 25 cr. 100 fl. 5. Venitulu stolariu 80 fl. 6. Venitulu din cimiteriulu bisericei 20 fl. — de tot 420 fl. —

Contributiunea erariala dupa pamentulu parochialu o va solvi preotulu alegendu.

Recurentii se aviséza a-si asterne recursele ajustate cu documintele recerute subsemnatului in Oradea-mare pana in 4 16. Iannariu 1890, ér pana la alegere in vre-o Du-mineca ori serbatóre se se presenteze in biseric'a locala, spre a-si aretá vrednicia in rituale si oratori'a bisericeésca.

Se obsérva cuméa alegendulu preotu, conformu §-lui 8 din regulamentu, va avea a dá diumetete din tóte beneficiile parochiali pana la 26. Iuniu v. 1890. orfaniloru remasi dupa reposatulu preotu Ioanu Totoreanu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopopu.

—□—

Conform decisului Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu dtto 13/25. Novembre 1889. Nr. 877/199. B. se escrie concursu pe parochi'a vacanta de class'a III-a din **Rontau**, — protopresviteratulu Oradii-mari — cu terminu de alegere pe **31. Decembre v. 1889.**

Dotatiunea constá din urmatórele:

1. Cas'a parochiala cu 3 chilio, grajdu, fantana, si 1-jugeru de pamentu intravilanu, in pretiu de 60 fl. 2. 16. jugere pamentu aratoriu de clasa I. à 9 fl 144. fl. 3. 15. cubule bucate à 5 fl. cubululu 75 fl. 4. Dile de lucru cu plugulu 16, à 2 fl. 32 fl. 5. Dile de lucru cu mânile 98, à 50 cr. 49 fl. 6. Venitulu din stola 50 fl. — de tot 410 fl. —

Contributiunea erariala dupa pamentulu parochialu o va solvi preotulu alegendu.

Recurentii sunt avisati a-si asterne recursele adjus-tate cu documintele recerute subsemnatului protopopu in Oradea-mare pana in 28. Decemvre v. a. c. si a se pre-sentá pana la alegere in vre-o Dumineca ori serbatóre in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in rituale si oratori'a bisericeésca.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopopu.

—□—

Pre basa si sub conditiunile Inaltului decisu con-sistorialu dtto 20 Octomvrie a. c. Nr. 4625. — care de-cisu se póte vedea in cancelari'a oficiului protopopescu din Lipov'a — sistemisindu-se in comun'a **Capolnasiu**, protopopiatulu Lipovei — un'a capelania temporala pe langa preotulu actualu de acolo Iosifu Daliciu; — prin acést'a se escrie Concursu cu terminu de **30 de dile dela prim'a publicare**, pre langa urmatórele emoluminte:

Pana va fi in viétia preotulu Daliciu, capelanulu a-legendu va administrá parochi'a, ce a fostu a lui Gavriul Selegianu, folosindu tóte beneficiile acelei'a adeca: in-tréga sessiune parochiala, intregu birulu si taxele stolare, care emoluminte computeate in bani dau unu venitu cores-pundietoriu pentru parochiele de Cl. II-a; totodata cape-lanulu alegendu va fi detoriu a substitui si pe parochulu Iosifu Daliciu in functiune cand acest'a ar fi impededatu numai pe langa un'a a patra parte din taxele stolare dela acele functiuni.

Dela recurenti se recere cualificatiunea prescrisa pentru parochiele de Cl. II-a ér recursele instruite con-form statutului organicu si regulamentului pentru paro-chii, adresate Comitetului parochialu, se le trimite pana la terminulu sus numitu parintelui protopresviteru Voicu Hamsea in B.-Lippa, avendu a se presentá in vre-o Du-mineca séu serbatóre in Sft'a Biserica din Capolnasiu, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu, respec-tive in predicare.

Capolnasiu, 15/27. Octomvre.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopresviteru.

—□—